

izhaja vsaki torek in soboto Ako pade na ta dneva praznik, dan poprej.

Uredništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9, kamor je naslavljati pisma.

Nefrankirana pisma

se ne sprejemajo, enako se ne uvažujejo pisma brez podpisa.

Rokopisi

dopisov se ne vračajo.

GORICA

stane na leto 10 K, za pol leta 5 K, za četrt leta 2.50.

Upravništvo

se nahaja v „Narodni Tiskarni“, ulica Vetturini št. 9.

Za oglase

se plačuje od četrstopne pete vrste po 14 vin., za večkratni natis primeren popust.

P. samezne številke

stanejo 8 vin. in se prodajajo v raznih goriških trafikah.

Št. 45.

V Gorici, v soboto dne 5. junija 1909.

Leto XI.

Glasilu potuhnjenih liberalcev.

„Kmečki Glas“ je zopet zagrešil skrajno neumen in obenem hudoben članek, ki je naslovljen „Zora puca, bit če dana“.

Pravi, da je ustanovitev „Kmečke banke“ najhujši udarec avstrijskemu germanizatoričnemu regimu ter glasen veto goriških slovenskih kmetov napram državni upravi, katera pozna samo nezmožne Nemce.

Kdor je to načelkal, temu gotovo neče biti još dugo vremena dana.

Članek „Kmečkega Glasa“ pravi tudi, da se je zistem, katerega so zasledovali narodni ekonomski do sedaj, preživel in da je nam Slovincem obstoj zagotovljen le tedaj, če si ustanovi vsak stan, namreč kmečki, delavski, uradniški, trgovsko-obrtniški itd., svoj denarni zavod.

S takim nasvetom hoče ta novodobni „narodni ekonom“ pokriti cepljenje ekonomičnih moči, katero je deloma zakrivila tudi „Kmečka banka“.

„Kmečki Glas“ piše dalje, da „Centralna posojilnica“ ni nič storila za kmeta. Hudobnemu farbarju povemo na uho, da se je njegov liberalni bratec v „Soči“ jezil, ko je bila uvedla „Centralna“ posojila na mesečno odplačevanje in ko je bila znižala obrestno mero posojil, da bi pomagala kmečkemu stanu. Še enkrat pribijemo tudi dejstvo, da zahteva „Kmečka banka“ od posojil višje obresti kakor „Centralna posojilnica“.

„Kmečki Glas“ tudi trdi, da se klerikalna stranka ravno tako malo briga za kmeta, kakor gospodje okoli „Gorice“, da se smatra kmeta nevrednega in nezmožnega gospodarstva in da se ga smatra celo nepotrebnega.

Enako nesramno je „Kmečki Glas“ že poprej pisal, mi smo ga vprašali: S čim hoče „Kmečki Glas“ svojo nesramno laž dokazati? Na to ni odgovoril, pač pa ponavlja zdaj isto laž. Nič čudnega! Saj je sedanjí urednik „Kmečkega Glasa“ Ivan Mrmolja farbal svoje poslušalce na javnem shodu pri Sv. Luciji, da so med voditelji „Slovenske l. stranke“

tudi taki ljudje, ki niso cerkve že leta in leta od znotraj niti videli. Ko smo ga v „Gorici“ pozvali, naj imenuje te voditelje, ker mu sicer prišijemo načelo naslov navadnega farbarja, obrekovalca in slepilca, ki hoče s takimi lažmi kmete motiti ter vodo napeljavati na liberalni Gabrščekov mlin, je končno obmolnil in ni imenoval takih voditeljev „klerikalne“ stranke, ker jih ni bilo.

Svojo zmes abotnih in hudobnih trditvev konča „Kmečki Glas“ s to-le kolobocijo: „Gospodje pri „Centralni posojilnici“ in pri „Gorici“ so tako pametni, da so dobili v svojo sredino človeka, kateri se pa samo vsakih sedem let, to je kadar kmet zopet do zavesti pride, pokaže ter dela čudeže in sicer sledeče:

1. je kmet v istem letu svoboden,
2. sme biti v istem letu svetovno bitje, ter sme ne glede na to ali je post ali ne, jesti meso (kar sicer ne odobrujem),
3. je kmet gospodar svojega zemljišča,
4. sme kmet odločiti, da je dotičnik, kateri je bil drugod nezmožen in se je konečno k meni, slovenskemu kmetu zatekel, tudi za me nezmožen,
5. da je kmet v resnici tudi človek.

Gospoda, omenil sem Vam tukaj samo nekoliko točk, katere takorekoč sežejo v kri, zámógeči bi Vam pa navesti momente iz mojega življenja, kateri bi spravili človeka v ekstazo, in kateri niso značilni samo za slovenskega kmeta, temveč, ki sezajo tudi do sporazumljenja človeštva v obče, vkljub temu pa je zašiguran obstoj vseh sedanjih narodov“.

Dajte, dajte to „špižo“ steklemu psu, in — crkne vam, ne da bi ga bilo treba orožnikom streljati.

Odlikovanja

na dunajski vinski razstavi.

Sredi meseca maja vršila se je na Dunaju — kakor smo uže poročali — vinska razstava, na kateri je bila Goriška častno zastopana. Obljubili smo,

da objavimo svoj čas tudi vspelite te razstave s posebnim ozirom na slovenski kraj goriške dežele. Danes smo v položaju, da spolnimo svojo tozadevno obljubo. Osrednja komisija za odlikovanja izložnikov vin je dovršila svoje delo, in so vspehi — kar se tiče goriških Slovencev — sledeči:

Na razstavi je bilo zastopanih 9 kronovin. Izložnikom vinskih vzorcev je bilo priznanih 21 državnih srebrnih svetinj. Na pokneženo grofovino Goriško-Gradiško so odpadla štiri taka odlikovanja, in sicer za Furlanijo 3 in za slovensko stran jedna, katero je dobil Ulrik Plahuta iz Dornberga (Tabor) hšt. 43 za razstavljeno malvazijo in muškato.

Če je dobila Furlanija tri in slovenska stran le jedno tako odlikovanje, je pač razumljivo onemu, ki pozna naše deželne razmere. V Furlaniji so bogataši, katerim je skrb za izborna in redka vina bolj šport, dočim imamo med nami le srednje in male posestnike, ki ne razpolagajo s tolikimi denarnimi sredstvi v dosego svojega namenu, kakor gospodje v Furlaniji. Tam se zahteva izredna vina in se delajo tozadevni poskusi negledé na stroške; pri nas pridejo vinogradniki do boljših rezultatov na temelju samostalnih, treznih skušenj brez nevarnih in dragih poskusov. Srednji in mali posestniki iz Furlanije niso razložili nič, naši — vse! To pojašnuje vse.

Nadalje so bili priznani štirje častni diplomisti društvom, ki so se prizadevala, da pridobijo doma izložnike vin. Od teh štirih diplomov pripadata Goriški dva. Jednega je dobila „Goriška zveza“, oziroma vinarški odsek „Goriške zveze“, in jednega „Društvo Furlanskih vinorejcev“.

Častnih diplomov društva za varstvo avstrijskega vinarstva za izložnike je bilo oddanih na razstavi skupno 130; od teh pride na Goriško 32, in sicer na slov. strani 8 za vina, izložena po vinarškem odseku „Goriške zveze“, za vina razložena po drugih društvih in zasebnikih pa 5.

Med prve spadajo: Oskrbništvo grofa Coronini-ja v Šempetru za različne vzorce; Alojzij Luznik iz Dornberga hšt. 170 za vlaški rizling; Ivan

Faganel iz Prvačine za muškato; Andrej Mlečnik iz Dornberga hšt. 230 za sauvignon blare; Ivan Bizjak iz Dornberga hšt. 195 za refošk; Ignacij Valentinčič iz Komna za teran; David Jazbec iz Svetega pri Komnu za teran in Jožef Čotar iz Škrbine hšt. 58 za teran.

Isto odlikovanje so dobili izložniki, ki so sami odposlali svoje pridelke na Dunaj ali potom drugih društev, sledeči vinogradniki:

1. Ivan Saunig iz Bilj za modro frankinjo in rebulo.
2. Al. Večerina iz Tomaja za teran.
3. Josip Komel iz Šempasa za merlot.
4. Josip Švara iz Komna za teran in
5. M. Pipan iz Kobje glave za teran.

Priznanih diplomov društva za varstvo avstrijskega vinarstva je bilo oddanih 180, od teh je prišlo na Goriško 36.

Na slovenski strani so dobili taka odlikovanja potom vinarskega odseka „Goriške Zveze“ sledeči vinogradniki:

1. Ivan Bizjak iz Dornberga hšt. 195 za vl. rizling.
2. Josip Mrevlje iz Dornberga (Tabor) št. 8 za rebulo in glero.
3. Josip Rubbia iz Vogerskega za vl. rizling.
4. Josip Šfiligoj iz Biljane za rebulo.
5. Ivan Kristančič iz Višnjevika za rebulo in glero.
6. Al. Fogar iz Pevme za zelén.
7. Andrej Šinigoj iz Dornberga hšt. 247 za rebulo.
8. Fran Zorš z Dornberga hšt. 156 za rebulo.
9. Henrik Perin iz Medane za glero.
10. Josip Vodopivec iz Prvačine za zelén.
11. Josip Gregorič iz Prvačine za spičko.
12. Slov. oddelek dež. kmetijske šole v Gorici za sauvignon blare.
13. Anton Štrekelj iz Gorice za teran.

Drugih odlikovancev je bilo 5 in sicer:

1. Kristjan Pečenko iz Komna za rebulo.
2. Janez Skomina iz Dornberga tudi za rebulo.
3. Fran Kocjančič iz Podgore za modro frankinjo.
4. Forčič in sodrugi iz Komna za teran in
5. Anton Šonc iz Tomaja za teran.

Obžalovati je, da so poslali nekaterniki svoje pridelke naravnost na Dunaj brez posredovanja deželnega kmet. urada. Nekatera teh vin so prišla tja motna, druga so imela cik. itd. To je

LISTEK.

Velikonočne razglednice.

(Študija.)

Velika noč! Velika noč! Tako kličejo otroci pred Veliko nočjo. Željno pričakujejo tega največjega praznika v cellem letu. In odrasli? Oh! Razglednic! Razglednic! Vsakdo tekmuje, kako razglednico bi poslal znancu ali znanki. O te razglednice! Koliko ogromnega dobička prinašajo bogatim židovskim trgovcem in fiskarjem! Edino to dobro bi mogli razglednicam prisojati, da človek le s par vrsticami opravi, namesto, da bi moral z dolgim pismom izgubljati dragi čas. Dandanes si vse dopisuje. Že šolski otroci v vaški šoli si dopisujejo in potikajo pisemca pod klop. Da ne pride človek v zamero, češ: noče nič pisati, zato so razglednice človeku, ki varčuje sčasom jako pripravne. In kako lepe so velikonočne razglednice! Pa vendar vidimo čudne rastline, tudi živali, celo zajca na velikonočnih razglednicah. Marsikdo bi si ne vedel pomena

teh predmetov raztolmačiti. Poskusimo pomen teh predmetov nekoliko pojasniti v sledečih vrsticah.

Na velikonočnih razglednicah vidimo različne predmete, ki je lahko imenujemo simbole ali znamenja tega dličnega praznika. Te predmete bi lahko razdelili v štiri skupine in sicer:

I. v rastline: oznanjevalke s p o m l a d i (zvonček, trobentica, anemone (zlatica), narcisa, vijolica, velikonočna lilija i. t. d.

II. v vedno zelene rastline (oljka, lavnika, pušpan, bodeči hrast, mirta.)

III. v jedila (hajce, piruh, kruh, gnjat.)

IV. v živali (petelin, kokoš, zajec.)

I.

Večkrat ugledamo na velikonočnih razglednicah rastlino: z v o n č e k (galantus nivalis.) Ta rastlina nas nedvomno spominja s p o m l a d i. Saj tudi Velika noč je znamenje spomladi: vstajenja. Nemci so ta praznik imenovali: Ostern

po boginji Ostara, ki je bila jim boginja spomladi in naravnih moči. Druga slovenska beseda za spomlad se glasi v i g r e d. Besedica v i (vy) pomeni iz — izhod iz zimskega spanja. Zvonček s svojim lidjem predere sneg in vsklije v lepo cvetko, kakor je tudi Kristus v svoji vsemogočnosti dvignil vse ovire groba in vstal.

Trobentica bi imela ravno tak pomen. Neko vrsto lilije prodajajo vrtnarji in jo imenujejo „Osterlilie“ (Bermuda-lilije), ker se razpne navadno ob Veliki noč — Tu in tam vidimo na velikonočnih razglednicah n a r c i s o (Narcissus poeticus). V tržaški okolici raste tudi divja, katero otroci radi trgajo, in jo imenujejo: j u r j e v k o (menda, ker cvete ob času sv. Jurija.) Znanjevalka Velike noči je nadalje tudi z l a t i c a (Hahnenfuss - Anemone). Kaj lepo je opaziti sredi pisanih anemon ime: A l e l u j a ali sploh velikonočno voščilo.

Kaj pa l e s k a i n i g a i n v r b a? Vel. razglednice nam prinese včasih mlado leskovo mladiko, ki nas s svo-

jimi mačicami (cvetnimi prašniki) spominja veselega praznika. Posebno pogostoma dobimo pa i g o (Sahlweide = salix caprea) na razglednicah okoli voščene napisa, ali okoli jajec (piruhov) ali ktera oseba v rokah nosi šope ige za napetimi cvetnimi popki. Ta razstlina (salix caprea morda takozvana, ker mladim kozličem nudi prvo pomladansko listje) raste po hladnih krajih na opoki (na Tolminkem in Kanalskem gotovo) in se njeni popki jako zgodaj napno in odpro. Moramo se spomniti, da oljka ne raste povsod. Zato v mrzlih krajih (v Galiciji i. t. d.) edino to rastlino blagoslovijo na Cvetno nedeljo, samo, da imajo kaj zelenega. Ta rastlina, ki spada k vrbam, prav pripravno nadomešča oljko. Saj tudi cerkveni obred na Cvetno nedeljo omenja izven oljke tudi druge mladike („ut bos olivae ceterumque arborum ramos“ Missale rom. „Dom. palmarum). Neki gališki bogoslovci so sami tudi pravili, da se tam pri njih ne dobi oljke, ne drugih mladik.

Iga je toraj eminentna oznanovalka velikonočnega časa. (Dalje prihodnjč.)